

OBSAH

Úvod: Odvaha víry	5
Kapitola I: Teologie a spiritualita	11
I. Rozdělení morálky, asketiky a mystiky neboli spirituality v moderní době.	11
1. Definice	12
2. Dějiny.	12
3. Nedávné diskuse.	14
II. Kritika rozdělení morálky, asketiky, mystiky a spirituality	15
1. Původ tohoto rozdělení: systematizace morálky okolo čirého závazku.	15
Roztržka mezi svobodou a duchovními sklony	17
2. Důsledky rozdělení: zúžení kontaktu s Písmem a tradicí	18
Problém v morální teologii	18
Problém v exegezi	18
Zúžení spirituality	19
Důsledky protestantské krize	19
III. Návrh na sjednocené pojetí morálky a spirituality v rámci morálky ctností.	20
1. Touha po dobru v základech svobody	20
2. Ctnost zaměřená k dokonalosti	21
3. Vzmach a pokrok lásky	22
4. Askeze a mystika zaměřené k dokonalosti lásky	22
Kapitola II: Rozpoznávání různých modů a rejstříků uvnitř teologie ..	24
I. Rozdíly mezi vědeckou teologií a spiritualitou	24
1. Teologové a duchovní osoby: různé způsoby myšlení a mluvení	25
Porovnání svatého Tomáše a svatého Jana od Kříže	25
Teologická suma a Vyznání svatého Augustina	27
2. Charakteristické rysy spirituální teologie	27
II. Vztah morální teologie a spirituality k jejich biblickým zdrojům	29
1. Srovnání svatého Pavla a svatého Tomáše ve věci ctností	29
Pět rozdílů	30
Komplementarita	35
2. Srovnání svatého Pavla a duchovních autorů	36
Shody	36
Rozdíly	37
Svatý Pavel, jednotící prvek mezi teologií a spiritualitou.	37
3. Kázání Páně a teologie	38
III. Definice spirituální teologie?	39

Kapitola III: Prameny křesťanské spirituality	40
I. Pasáže z Písma, které jsou nejvíc zaměřené na duchovní život	40
1. Sapienciální knihy	41
2. Kázání Páně: evangelijní katecheze	42
3. Apoštolská katecheze neboli „parakleze“	45
„Parakleze“ v listu Římanům	45
4. Představení Kristova tajemství	47
5. Seznam textů morální katecheze	48
II. Otázka duchovní četby Písma	49
1. Historické čtení a „reálné“ čtení	49
2. Duchovní smysly Písma	51
3. Exegeze Otců aneb umění dělat výživný chléb z Písma	52
4. Ve škole liturgie	53
Kapitola IV: Podobnost s Kristem	56
I. Ježíšova osoba, pramen duchovního života	56
II. Podobnost s Kristem podle svatého Pavla	57
III. Přejít od následování Krista k jeho napodobování	59
Luteránská kritika napodobování	61
Vliv individualismu v renesanci	61
IV. Téma napodobování u svatého Pavla	62
1. Napodobování vychází z víry v Krista	63
2. Víra jako pramen morálního života	64
3. Napodobování Krista, dílo Ducha svatého	65
4. Kristova přítomnost a aktuálnost jeho „tajemství“	66
V. Náš podíl v následování	67
1. Jak nás milost osvobozuje	67
2. Rozmanitost a plodnost napodobování Krista	68
VI. Napodobování a kříž	69
1. Napodobování a poslušnost lásky	69
2. Bohatství křesťanského tématu napodobování	70
VII. Napodobování Krista u apoštolských otců	71
Kapitola V: Nový zákon čili milost Ducha svatého	73
I. „Formulace“ nového zákona	73
II. Prameny nového zákona	74
1. Biblické prameny	74
2. Duchovní pramen nového zákona	75
3. Skrytý pramen	76
4. Vnitřní zákon	76
III. Dílo Ducha svatého a jeho znaky	77
1. Ježíšův Duch	77
2. Víra v Krista	78

3. Modlitba k Otci	79
4. Budování církve	79
5. Duch pokoje	80
IV. Milost Ducha svatého, duchovní dar	81
1. Milost a milosrdenství.	81
2. Milost a téma duchovního sňatku	81
Obraz manželské lásky	82
Významy milosti	82
3. Milost a téma přátelství.	83
Přátelství s Kristem podle svatého Tomáše Akvinského	83
Svoboda, vzájemnost a rovnost v přátelství s Kristem.	84
Láska a přátelství.	86
Kapitola VI: Duchovní niternost	87
I. Niternost nového zákona.	87
II. Cesta niternosti podle svatého Augustina a v moderní době	88
1. Duchovní cesta svatého Augustina	88
2. „Vnitřní život“ v moderní době	91
III. Niternost a její různé roviny	92
1. Roviny niternosti	92
2. Propojení různých rovin niternosti	94
IV. Niternost svědomí podle Newmana.	95
Obrana duše	97
V. Boj za niternost v „jednorozměrném“ světě.	98
1. Představa „jednorozměrného“ světa	98
2. Vícerozměrná povaha niternosti	99
Kapitola VII: Vnitřní zkušenost v základu duchovního života	102
1. Zkušenost vlastní duchovnímu životu	102
2. Zkušenost podle ctnosti	104
3. Zkušenost s utrpením a hříchem	105
4. Nabytí zkušenosti	106
5. Teologální a morální ctnosti v duchovní zkušenosti	107
6. Teologální jednání jako známka působení milosti.	108
7. Zkušenost víry	109
8. Konkrétní jazyk Písma	110
9. Zkušenost v učenlivosti.	110
10. Duchovní smysly a poznání skrze soupřírozenost.	111
11. „Substanciální“ hloubka duchovního života.	112
12. Poznání Boha „při pohledu zezadu“	114
13. Mystická zkušenost.	115

Kapitola VIII: Víra v Krista, základ duchovního života.	117
1. Milost darovaná skrze víru v Krista	117
2. Víra a věda	117
3. Uvažování o metodě: pochybnost a víra	118
4. Inteligence víry a její metoda. Žák a učitel	119
5. Světlo víry v povolání apoštolů	121
6. Jestliže nevěříte, nepochopíte.	122
7. Pochopení skrze víru	122
8. Myšlenka víry	123
9. Víra na počátku života a lásky	124
10. Určitá „myšlenka“	125
11. Víra v Ježíše Krista	126
12. Nadpřirozená víra	127
13. Mariina víra	128
Kapitola IX: Ctnost naděje a její dialektika.	129
I. Naděje, ctnost touhy	129
1. Přirozené touhy: bytí a život	129
2. Dar života	130
3. Touha po pravdě	130
4. Život ve společnosti	130
5. Touha po dobru	131
6. Odvaha naděje	132
II. Abraháмова naděje a její etapy	132
1. Formování naděje u Abraháma	132
2. Zkouška naděje	133
3. Naplnění Abrahámovy naděje	134
III. Blahoslavenství, předmět naší naděje	135
1. Vlákno příslibu	135
2. Vlákno zkoušky	136
3. Vlákno odměny	137
IV. Tři etapy Ježíšova tajemství	137
1. Tajemství vtělení	138
2. Tajemství utrpení	138
3. Naděje ve vzkříšení	139
V. Bdělost a naděje	140
Kapitola X: Láska a etapy duchovního života.	141
Terminologie	141
I. Láska ke Kristu	142
II. Láska je přátelství s Bohem	143
1. Téma přátelství	143
2. Přátelství s Bohem	144

III. Objevit přátelskou lásku	145
1. Přátelská láska, dobro a štěstí	146
2. Souhra mezi nadějí a láskou	146
3. Přátelská láska coby prvotní danost	148
4. Přátelská láska coby přirozený základ lásky	148
IV. Růst lásky	149
Tři etapy růstu v duchovním životě	149
1. Začátečníci a Desatero	151
2. Pokročilí a Pánovo kázání	152
3. Dokonalí a zákon Ducha svatého	152
Kapitola XI: Organismus ctností a darů Ducha svatého	155
I. Znovu objevit ctnost	155
1. Křesťanská ctnost	156
2. Vlité ctnosti a získané ctnosti	156
3. Rozdíl mezi svatým Pavlem a svatým Tomášem	157
II. Organismus ctností, kostra duchovního života	158
1. Od milosti Ducha svatého ke ctnostem	158
2. Ctnosti zdokonalené pomocí darů	159
3. Dary a vlité morální ctnosti	160
4. Sepětí ctností pomocí lásky a prozíravosti	160
5. Role vášně v duchovním životě	161
III. Srovnání svatého Pavla a svatého Tomáše v nauce o ctnostech	163
1. Vztah ke Kristově osobě	163
2. Smysl pro lidské	164
3. Ctnosti jako formy lásky	164
4. Některé obecné ctnosti	165
Kapitola XII: Modlitba	167
1. Životní nezbytnost	167
2. Příklady modlitby	167
3. Kristus, učitel modlitby	168
4. Způsoby modlitby	169
„Otče náš“	169
„Zdrávas, Maria“	170
Modlitba žalmů	170
5. Definice modlitby	171
Modlitba je prosba k Bohu	172
6. Typy modlitby	173
7. Modlitba a teologální ctnosti	174
Modlitba a prozíravost podle víry	174
Oč žádat v modlitbě podle naděje?	175
Šíře modlitby podle lásky	176

8. Modlitba, úkon ctnosti zbožnosti	177
Vnitřní modlitba	177
Ústní modlitba	178
Otázka času.	179
Kapitola XIII: Křesťanská askeze	180
Pojem askeze	180
I. Evangelijní askeze	181
1. Učení evangelií	181
2. Exegeze u svatého Pavla	182
3. Duch a tělo.	182
4. Apoštolská askeze	184
II. Askeze a ctnosti	184
1. Morálka závazku a morálka ctností	184
2. Pasivní askeze	185
3. Aktivní askeze	186
4. Míra askeze.	186
5. Míra Ducha svatého	187
III. Askeze jako znamení lásky ke Kristu	188
1. Jediná láska.	188
2. Askeze v řeholním či zasvěceném životě.	188
3. Kristova láska, chudá, čistá, poslušná a věrná	189
4. Zpochybnění tohoto světa skrze askezi.	190
Kapitola XIV: Svátosti a duchovní život	192
I. Svátosti a duchovní život podle svatého Tomáše.	192
1. Dva základy teologie svátostí.	192
a. Podobnost svátostí s vtělením	192
b. Podobnost svátostí s lidskou přirozeností	193
2. Vysvětlení sedmi svátostí	194
3. Svátosti v čase.	195
II. Svátosti a duchovní život podle svatého Pavla.	195
Kristovo tělo coby první svátost.	196
III. Srovnání svatého Tomáše a svatého Pavla	197
IV. Přední postavení eucharistie vzhledem k Pánově přítomnosti	198
Eucharistická modlitba a víra	199
Kapitola XV: Duch a církevní instituce	202
1. Otázka institucí v církvi.	202
2. Charisma a instituce: příklad Františka a Dominika.	203
3. Teologie vztahů mezi Duchem a institucemi podle svatého Tomáše	204
a. Otázka.	204
b. Odpověď: osoba Krista a pokračování vtělení v církvi	205
c. Charismata podle svatého Pavla a církevní instituce	206

4. Spojení mezi tělem a duší	207
Duch vyžaduje tělo	207
5. „Instinkt Ducha svatého“ a „zákon svobody“	208
„Instinkt milosti“ na počátku institucí nového zákona	208
6. Nezbytné instituce a svobodné instituce spadající pod nový zákon	210
a. Instituce podporující formování duchovní svobody	210
b. Duchovní solidarita kvůli Kristu	211
Kapitola XVI: Kontemplace v časech vědy	213
I. Úpadek kontemplace v moderní době	213
1. Od mystické kontemplace k vědecké kontemplaci	214
2. Kontemplativní inteligence	215
3. Rozdíl mezi duchovní a vědeckou kontemplací	216
II. Duchovní kontemplace	216
1. Kontemplativní pohled v Bibli	217
2. Věda a moudrost. Objektivita a univerzalita	218
3. Analýza a syntéza	220
III. Pokrok moudrosti.	220
1. Duchovní učednictví.	221
2. Kontemplace podle ctnosti	222
3. Kontemplace Kristova tajemství	223
4. Kontemplace ve víře	223
Kapitola XVII: Svatá Maria, Matka Boží	225
Maria v evangeliu a v tradici	225
Zdrávas Maria připojené za Otčenáš	226
Zvěstování a Mariina zkouška	226
Podle Abrahámovy víry	227
Chvíle zkoušky	228
Maria a Ježíšovo tajemství	229
Nové mateřství přijaté pod Ježíšovým křížem	229
Spojení Mariina panenství a mateřství	230
Mariina vůně	232
Kapitola XVIII: Nástin dějin katolické spirituality	233
I. Období církevních otců	234
1. Spiritualita mučednictví	235
2. Kontemplativní moudrost	236
3. Svatý Lev Veliký, liturgická spiritualita	237
II. Mnišské období	238
1. Ideál panenství	239
2. Svatý Antonín, otec mnichů	239
3. Cenobitské mnišství	240

III. Období žebravých řádů	241
1. František a Dominik	241
2. Mnišky a terciáři	242
3. Rýnsko-vlámská mystika	243
4. Následování Ježíše Krista	244
IV. Moderní doba	245
1. „Exercicie“ svatého Ignáce. Antireformační reakce. Svatý Alfons z Liguori	245
2. Karmelitánská mystika	246
3. Svatý František Saleský	247
4. Kněžská spiritualita	248
5. Devatenácté století: Kardinál Newman. Pobožnosti	250
V. Pokoncilní období: faktory příznivé pro duchovní obnovu	251
Místo závěru	254
Bibliografie	256